

GAZETA MUZEALNA

BIULETYN INFORMACYJNY

MUZEUM

ZIEMI KARLIŃSKIEJ

Egzemplarz bezpłatny

Pałac w Koziej Górze. Litografia wg Alexandra Dunckera. Lata 60. XIX wieku.

Zwielką radością udostępniamy po dłuższej przerwie kolejny numer naszej Gazety Muzealnej. W bieżącym numerze przeczytają Państwo co działo się na naszych Zachodniopomorskich Dniach Dziedzictwa, które w tym roku odbyły się na terenie pałacu w Koziej Górze. Wieczór był to wyjątkowy, ponieważ kolejny raz mogliśmy gościć w niedostępnym na co dzień miejscu. Dzięki uprzejmości Państwu Andziakom mogliśmy w XIX wiecznych magazynach na terenie neogotyckiego pałacu wysłuchać historii

całego założenia oraz przy blasku świec wysłuchać koncertu pt. „Wspomnień czar... przedwojenna Madame” - piosenki Dwudziestolecia Międzywojennego lat 1918 – 1939 w wykonaniu zespołu BBK Oprawa Muzyczna. Zapraszamy również do stałej rubryki w naszym biuletynie Historia jednego zabytku w którym kończymy dzieje pałacu w Lubiechowie i tym samym informujemy, że w następnej kolejności przedstawimy historię pałacu w Koziej Górze. Nasze Muzeum jak wiele instytucji w naszym mieście zaznaczyło

swój udział w obchodach 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Na początku marca mogliśmy z tej okazji prezentować dla Państwa wystawę czasową pn. „Banknoty Polski Niepodległej 1918 – 2018”, a w ostatnich miesiącach przedstawiona w postaci plansz komiksowych była wystawa pn. „Historia Polski według komiksu” wystawa z cyklu „Cztery pory roku z satyrą i komiksem” autorstwa Wojciecha Łowickiego.

Zapraszamy do lektury.

w numerze:

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa
strona 4

Historia Polski według komiksu
strona 2

Nowe ekspozyty
strona 6

Historia Polski według komiksu

Komiks – sekwencyjna historia obrazkowa, często z dodanym tekstem, publikowana w prasie lub w formie osobnych zeszytów, która wykształciła się jako odrębna forma wydawnicza na przełomie XIX i XX wieku z gazetowej grafiki satyrycznej.

14 września w Muzeum Ziemi Karlińskiej została udostępniona nowa wystawa pn. Historia Polski według komiksu wystawa z cyklu „Cztery pory roku z satyrą i komiksem” autorstwa Wojciecha Łowickiego. Ta wystawa ma nauczać (fakty, daty), ale także w możliwie atrakcyjny sposób pokazać historię Polski. Ma za zadanie nie nudzić – jak zwykłe podręczniki historii mają w zwyczaju czynić, a zaciekawiać do dalszej przygody z nauką. Niechby każdy zapamiętał jedną datę, jedno nazwisko skojarzył z jakimś wydarzeniem – to już coś! Łatwiej uczyć się w oparciu o ilustracje. A jeszcze łatwiej gdy treść opowiadana jest za pomocą komiksu, który łączy w sobie tekst i obraz, prezentując historię w sposób przejrzysty i łatwy

do przyswojenia.

Układ ekspozycji jest chronologiczny i podzielony na rozdziały. Są wśród nich opowieści o królach, o wojnach, o klęsce powstań, walkach o wolność, ale też o naszej kulturze, nauce, sztuce i słynnych miejscach, z których możemy być dumni, miastach, które odegrały ważne role w historii naszej ojczyzny. Autorem wystawy jest Wojciech Łowicki, wieloletni popularyzator polskiego komiksu. Za działalność wystawienniczą uhonorowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego odznaczeniem „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Materiały do lekcji muzealnej, której tematem jest historia Karlina za panowania Biskupów Kamińskich.

Otwarcie wystawy z cyklu „Cztery pory roku z satyrą i komiksem” autorstwa Wojciecha Łowickiego było inne niż zwykle. Po raz drugi otwarcie nastąpiło w godzinach popołudniowych specjalnie dla uczniów naszych szkół, połączone z lekcją muzealną. Zadaniem uczniów było dokończenie historii Karlina, której fragmenty były umieszczone na specjalnych planszach w formie komiksu. Dzięki

nauce historii poprzez zabawę, uczestnicy w dużym stopniu zapoznali z początkowym okresem powstawania Karlina za panowania Biskupów Kamińskich. Nauka historii należy często do tych mniej przyjemnych obowiązków ucznia. Zapamiętanie dat i wydarzeń historycznych bywa dość trudne – zwłaszcza kiedy jest ich dużo, a zabawa jest najskuteczniejszą metodą nauki.

ZMIANA KRAJOBRAZU

Muzeum jako instytucja, zobowiązana jest do przekazywania historii tej ogólnej jak i tej lokalnej.

Muzeum jako instytucja, zobowiązana jest do przekazywania historii tej ogólnej jak i tej lokalnej. W związku z widocznymi w ostatnich miesiącach zmianami w krajobrazie naszego miasta, postanowiliśmy przypomnieć Państwu o dwóch obiektach z których jeden znika (restauracja *NA SKARPIE*), a drugi przechodzi gruntowny remont i będzie nam towarzyszył jeszcze przez długi czas (*DOM TOWAROWY*). Poniżej przedstawiamy celowo oryginalne zapisy z kroniki miasta dotyczące powstania powyższych obiektów, abyście Państwo nieco cofnęli się w tzw. kapsule czasu do lat 70. XX w.

Pierwszy z nich chronologicznie starszy o pięć lat *Dom Towarowy*, przechodzący remont w krajobrazie naszego miasta widoczny jest od 47 lat.

Z kroniki miasta:

„Wrzesień 1971 roku oddano do użytku Dom Towarowy należący do PS „SCH” oddział Karłino. Dysponuje on podstawowymi stoiskami branży przemysłowej. Estetycznie

urządzony i dobrze zaopatrzony, od pierwszego dnia cieszył się dużym zainteresowaniem mieszkańców Karłina. W dniu otwarcia w czasie tylko jednego popołudnia mieszkańcy Karłina zakupili towary za 200 tys. zł. Już z tego wynika, że pawilon był tu bardzo potrzebny”.

Drugi obiekt młodszy, który nie doczekał swoich 42 urodzin, restauracja *NA SKARPIE*, znika na zawsze z naszego miasta. Z kroniki miasta:

„W dniu 30 grudnia 1976 roku została oddana do użytku mieszkańców miasta nowa restauracja – kawiarnia. Mieści się w niej 170 miejsc konsumpcyjnych stałych, oraz 80 miejsc konsumpcyjnych sezonowych – na tarasie oraz patio.

Inwestycja ta została wybudowana nakładem 8 mln zł. Na uwagę zasługuje fakt, że GS „SCH” oddział Karłino – po raz pierwszy przekroczył kwotę 250 mln zł. obrotów łącznie. Nowy lokal w drodze rozpisania konkursu – otrzymał nazwę *NA SKARPIE*”.

Karłino lata 70. XX wieku. Dom Towarowy. Fot. Archiwum MZK.

Karłino lata 80. XX wieku. Restauracja Na Skarpie. Fot. Archiwum MZK.

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa 2018

Wydarzenie kulturalne ZDD łączy wątki ideowo - programowe Europejskich Dni Dziedzictwa, organizowanych od lat na Pomorzu Zachodnim i objętych patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, z bardzo silnie wyeksponowaną specyfiką kulturową i historyczną regionu.

W dniu 22 września wzięliśmy udział w tegorocznych obchodach Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa, które wpisują się w Europejskie Dni Dziedzictwa. Wszyscy zainteresowani historią naszego regionu mogli uczestniczyć ZDD, które w tym roku odbyły się na terenie byłego majątku rycerskiego w Koziej Górze.

Dobra Rycerskie Kozia Góra praktycznie od XIV w. nieprzerwanie przez prawie pięćset lat były w posiadaniu jednego z najstarszych rodów pomorskich von Podewils. Ród ochrzczony przez samego Biskupa Ottona von Bamberg. W związku z tym chcieliśmy wszystkim zainteresowanym przekazać tą wspólną historię lokalną, którą propagujemy już od kilku lat.

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa odbywają od sierpnia do października, a tegoroczne hasło „Sąsiedztwo” rozumiemy jako zachętę do poszukiwania podobieństw i różnic w losach społeczności i dziedzictwa kulturowego. Od siedmiu lat nasza Gmina bierze

czynny udział w obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa, a od trzech zapraszamy Państwa do obiektów zabytkowych na terenie naszego regionu. Projekt ten przewiduje udostępnianie na ogół niedostępnych zabytkowych

obiektów architektonicznych, które mocno są osadzone w historii miasta i Gminy Karlino. W porozumieniu z właścicielami obiektów, w których zazwyczaj jeszcze trwają prace remontowe i na ogół dla przeciętnego

Kowalskiego są niedostępne, postanowiono na trzy ważne punkty: Historia, Przyszłość i Udostępnianie.

Ostatnią częścią spotkania był koncert przy blasku świec BKK Oprawa Muzyczna pt. „Wspomnień czar... przedwojenna Madame” z piosenkami Dwudziestolecia Międzywojennego lat 1918-1939.

Dziękujemy Państwu Bogdanowi i Zdzisławowi Andziak za udostępnienie obiektu.

Wydarzenie kulturalne ZDD łączy wątki ideowo - programowe Europejskich Dni Dziedzictwa, organizowanych od lat na Pomorzu Zachodnim i objętych patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, z bardzo silnie wyeksponowaną specyfiką kulturową i historyczną regionu.

PATRONAT HONOROWY

KOORDYNATORZY

ORGANIZATORZY

PARTNER

Nowe eksponaty w muzeum

Ostatnie miesiące dla naszego Muzeum były bardzo urodzajne pod względem nowych nabytków. Na przełomie sierpień - wrzesień otrzymaliśmy w formie darowizny oraz wypożyczenia cztery eksponaty z których trzy naszą historię naszego Karlina.

20 sierpnia nasze muzeum odwiedziła grupa dawnych mieszkańców Karlina w tym redaktorzy *Korliner Zeitung* – gazety karlińskiej wydawanej na terenie Niemiec. Osoby, które kiedyś mieszkaly w Karlinie, nadal czują więź z naszą gminą – w miarę możliwości odwiedzają Karlino i zawsze mają do przekazania coś dla naszego muzeum. W tym roku jest to budzik podarowany przez Barbarę Hoffmann – Schnettler. Zakupiony w 1908 roku z okazji ślubu dziadków pani Barbary. Budzik wykonany przez karlińskiego zegarmistrza Alberta Goscha. Pomimo zewnętrznych uszkodzeń, które powstały w czasie działań wojennych, został zabrany przez rodzinę gdy musieli wyjechać z Karlina. Pani Barbara zdecydowała się przekazać pamiątkę Muzeum, ponieważ to tutaj są jej korzenie i czuje się związana z Karlinem. Mówią, że historia kołem się toczy – i w tym wypadku historia zatoczyła koło, ponieważ rodzina pani Barbary mieszkała bardzo blisko budynku, w którym znajduje się Muzeum i to tutaj budzik wraca po wielu latach.

7 września do Muzeum Ziemi Karlińskiej zostały przekazane fotografie z Karlina z lat 60 – 80. XX w. oraz książka adresowa byłego powiatu Kołobrzewsko – Karlińskiego podarowane przez Panią Lucynę Bąkowską. W księdze adresowej znajdziemy m.in. adresy wszystkich mieszkańców Karlina z 1937 roku oraz małych i dużych firm, które wówczas funkcjonowały w Karlinie. Zamiesz-

czone są również reklamy zakładów takich jak firma budowlana Ernsta Hoffmanna, która wybudowała m.in. ratusz karliński, pocztę czy budynek w którym dzisiaj znajduje się Muzeum. Jest również reklama największego karlińskiego wówczas zakładu Maszyn rolniczych (niem. Maschinenwerk Körlin) i wiele innych.

11 września do karlińskiego muzeum trafił kolejny cenny eksponat, wypożyczony z Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu, którego przekazał pracownik kołobrzewskiego muzeum Pan Łukasz Gładysiak. Pocisk użyto pod koniec grudnia 1980 r. w celu odstrzelenia prewentera z płonącego szybu naftowego Daszewo-1 w Krzywopłotach. Uszkodzony prewenter można było usunąć tylko w jeden sposób – strzelając do niego

z armaty. Trzeba było trafić z odległości 25 m w niewielką szczelinę między kryzami prewentera. Najpierw użyto do tego celu nieskutecznej armaty kaliber 85 mm, potem sięgnięto po haubicę 122 mm, a na końcu po armatohaubicę 152 mm. Dopiero strzał z tej ostatniej okazał się skutecznym.

Półtorak podarowany przez ucznia naszej szkoły Jakuba Zajączkowskiego. To srebrna moneta bita w Polsce i na Litwie (równa 1,5 grosza) za czasów Zygmunta III i Jana Kazimierza. Ich bicie podjęto w 1614 r. w związku z zapotrzebowaniem na monetę o nominale pośrednim między groszem i trojakiem. Pierwsza emisja miała na awersie orła polskiego. Już od 1615 r. zastąpiono go ukoronowaną tarczą pięciopolową z Orłem,

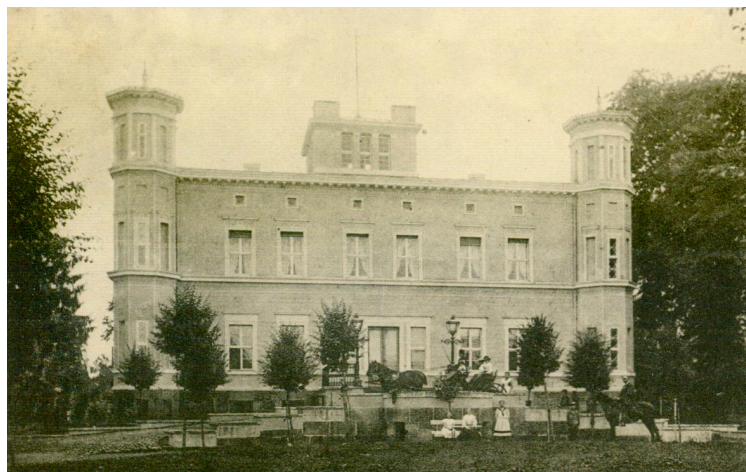
Pogonią (umieszczonymi podwójnie) oraz Snopkiem Wazów. Na rewersie utrzymało się, wzorowane na groszu brandenburskim, wyobrażenie królewskiego jabłka. W kolejnych rocznikach zmieniały się subtelnie jego detale. Początkowo półtoraki koronne bito zarówno w mennicy krakowskiej, jak i bydgoskiej. W latach 1617–1627 bito ją wyłącznie w mennicy bydgoskiej.

Serdecznie dziękujemy wszystkim darczyńcom za tak cenne źródła dotyczące Karlina, które są doskonałą formą oraz sposobem na przybliżenie nam dziejów Karlina i naszej Gminy.

Historia jednego zabytku

W bieżącym numerze poznają Państwo losy pałacu w Lubiechowie od lat 60. XIX do lat powojennych. Jest to ostatnia część dotycząca pałacu. W kolejnym numerze przedstawię Państwu historię zabytku z Koziej Góry, który należał do jednego z najstarszych rodów na Pomorzu Zachodnim, von Podewils. Część 2.

Pałac w Lubiechowie po drugiej fazie budowy. Około 1861 r.

W 1861 roku Robert Schröder uzyskał szlachectwo. Dlatego pod koniec XIX w. postanowił rozbudować istniejący obiekt. Rozbudowa polegała na podwyższeniu pałacu o jedną kondygnację, wyniesieniu ryzalitów narożnych do trzech kondygnacyjnych wież oraz przesłonięcie dolnych ramion belwederu

i pozostawienie jedynie kondygnacji wieńczącej. W połowie XIX w. majątek posiada już wiatrak oraz tartak. Wg informacji ówczesnego właściciela majątku z 1859 roku: *żyje tu 9 chłopów i 2 gospodarzy matorolnych*.

Wg informacji z roku 1861 jest już: 12 chłopskich właścicieli ziemskich, 1 dzierżawca, personel gospodarczy majątku, służba i robotnicy dniówkowi.

Właściciele majątku o których mówi literatura:
I okres XVI/XVII wiek rodzina Remel
1565 r. - Joachim Remel
pocz. XVIII w. - Joachim Krzysztof Remel /wybudował pierwszy kościół/
II okres XVIII wiek rodzina Löper
1706 r. - Samuel Löper
1778 r. - Zofia Luiza Löper/ Fryderyk Löper
III okres XIX wiek rodzina Schröder
1812 r. - Ernest Fryderyk Schröder
1836 r. - Robert Schröder /wybudował drugi kościół na fundamentach poprzedniego/
IV okres XX wiek rodzina Schumann
1903 r. - Fryderyk Schumann
???? – 1945 r. - Clara Schuman

W 1903 r. majątek kupił Fryderyk Schumann za 6 tys marek, a ostatnim właścicielem pałacu przed wojną była Clara Schuman. W takim stanie obiekt przetrwał do zakończenia II wojny światowej.

Po wojnie większa część ziemi została rozparcelowana pomiędzy osiadłych tu gospodarzy. W okresie 1945 - 47 majątkiem zarządzały wojska

Historia jednego zabytku c.d.

radzieckie, a następnie został przekazany na rzecz powstałego tu PGR-u. W pałacu znajdowały się mieszkania służbowe, biura i dom kultury dla miejscowej ludności. Obiekt utrzymany w należytym stanie, aż do lat 60. XX w., kiedy to jego stan zaczął się pogarszać i wykwaterowano wszystkich lokatorów. W 1990 r. pałac wraz z przylega-

jącym parkiem kupiła pani Katarzyna Siwek Zamieszkała w Gościnie.

W następnym cyklu Historia jednego zabytku poznają Państwo dzieje pałacu w Koziej Górze.

Krystian Zalewski

Pałac w Lubiechowie i jego stan lat 30. XX w.

Pałac w Lubiechowie i jego stan dzisiaj.

muzeum.kokkarlino.pl

GAZETA MUZEALNA

Wydawca: Muzeum Ziemi Karlińskiej
Redaguje: Krystian Zalewski.

Muzeum Ziemi Karlińskiej
ul. Szymanowskiego 17
78-230 Karlino
muzeum.kokkarlino.pl
otwarte:
wtorek - piątek 10.00 - 16.00
sobota 10.00 - 14.00
WSTĘP WOLNY

